

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Γ ΛΥΚΕΙΟΥ

☞ Λιδαγμένο κείμενο ☛

Άριστοτέλους Ἠθικά Νικομάχεια, Β, 6, 10-13

Οἷον καὶ φοβηθῆναι καὶ θαρρῆσαι καὶ ἐπιθυμῆσαι καὶ ὀργισθῆναι καὶ ἐλεῆσαι καὶ ὄλως ἡσθῆναι καὶ λυπηθῆναι ἔστι καὶ μᾶλλον καὶ ἥττον, καὶ ἀμφοτέρωθεν οὐκ εὖ· τὸ δ' ὅτε δεῖ καὶ ἐφ' οἷς καὶ πρὸς οὓς καὶ οὗ ἔνεκα καὶ ὡς δεῖ, μέσον τε καὶ ἄριστον, ὅπερ ἔστι τῆς ἀρετῆς. Ὅμοίως δὲ καὶ περὶ τὰς πράξεις ἔστιν ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις καὶ τὸ μέσον. Ἡ δ' ἀρετὴ περὶ πάθη καὶ πράξεις ἔστιν, ἐν οἷς ἢ μὲν ὑπερβολὴ ἀμαρτάνεται καὶ ψέγεται καὶ ἡ ἔλλειψις, τὸ δὲ μέσον ἐπαινεῖται καὶ κατορθοῦται· ταῦτα δ' ἄμφω τῆς ἀρετῆς. Μεσότης τις ἄρα ἔστιν ἡ ἀρετὴ, στοχαστικὴ γε οὖσα τοῦ μέσου.

A. Από το κείμενο που σας δίνεται να μεταφράσετε το απόσπασμα : «**Οἷον καὶ φοβηθῆναι ... ἐπαινεῖται καὶ κατορθοῦται**».

Μονάδες 10

B. Να απαντήσετε στα παρακάτω :

B1. Σε προηγούμενη ενότητα ο Άριστοτέλης ὀρίσε την ἀρετὴ ὡς μεσότητα με κριτήριον τὸ ὑποκειμένον της (πρὸς ἡμᾶς). Ποια κριτήρια προσθέτει σ' αὐτή την ενότητα, προκειμένου να ὀρίσει πληρέστερα την ἐννοια της μεσότητος;

Μονάδες 15

B2. μέσον τε καὶ ἄριστον : Να περιγράψετε σύντομα τις ἐννοιες που ἀποδίδονται στην ἀρετὴ καὶ να ἀρετε την ἀντίφασιν.

Μονάδες 15

B3. Να γράψετε στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που ἀντιστοιχεῖ σε καθεμιά ἀπὸ τις παρακάτω θέσεις, τὴ λέξιν **Σωστό**, ἀν εἶναι σωστή, ἢ τὴ λέξιν **Λάθος**, ἀν εἶναι λαθασμένη:

- α. Από μικρός ο Αριστοτέλης ήρθε σε επαφή με τον ενδιαφέροντα κόσμο της αστρονομίας.
- β. Ο Πλάτωνας διέκρινε την οξύνοια του Αριστοτέλη από την πρώτη στιγμή που ο τελευταίος ήρθε στην Ακαδημία.
- γ. Η κριτική που ασκούσε ο Αριστοτέλης στις πλατωνικές απόψεις ήταν πολύ σκληρή.
- δ. Μετά από τις βασικές σπουδές του ο Σταγειρίτης έφυγε από την Ακαδημία.
- ε. Η διδασκαλία του Αλεξανδρου στηρίχτηκε κατά βάση στα ομηρικά έπη.
- στ. Ο Αριστοτέλης έμεινε στη Μακεδονία ως το 330 π.Χ.
- ζ. Ο Αριστοτέλης ανέλαβε τη διεύθυνση της Ακαδημίας, όταν επέστρεψε στην Αθήνα από τη Μακεδονία.
- η. Όταν εγκατέλειψε οριστικά την Αθήνα, ο Σταγειρίτης έβγαλε όλη του την πικρία για τις δύσκολες συνθήκες διαβίωσής του σ' αυτήν.
- θ. Για τον ορισμό της ευδαιμονίας ο Αριστοτέλης επηρεάστηκε από τον Ηρόκλειτο και τον Δημόκριτο.
- ι. Το *έπιθυμητικόν* μέρος της ψυχής κατά τον Αριστοτέλη δεν έχει καμιά απολύτως σχέση με την αρετή.

Μονάδες 10

- B4. α.** Να γράψετε ποιες από τις λέξεις του πρωτότυπου κειμένου είναι ετυμολογικά συγγενείς με τις ακόλουθες:

διορθωτής, αηδία, άψογος, περίβλημα, ανελέητος.

Μονάδες 5

- β. Να σχηματίσετε μια παράγωγη λέξη στη νέα ελληνική για κάθε τύπο, χρησιμοποιώντας την παραγωγική κατάληξη που σας δίνεται:

- **θαρρήσαι :** -λέος
- **πράξεις :** -τικός
- **ἔστιν :** -ώδης
- **ἔλλειψις :** -μα
- **ἐπαινεῖται :** -της

Μονάδες 5

☞ Λιδαγμένο κείμενο ☜

Ισοκράτους Παναθηναϊκός, 185-187

Θαυμάζω δ' εἴ τινες τὰς μάχας καὶ τὰς νίκας τὰς παρὰ τὸ δίκαιον γιγνομένας μὴ νομίζουσιν αἰσχίους εἶναι καὶ πλειόνων ὄνειδῶν μεστὰς ἢ **τὰς ἤττας** τὰς ἄνευ κακίας συμβαινούσας, καὶ ταῦτ' **εἰδότες** ὅτι μεγάλαι δυνάμεις, πονηραὶ δὲ καὶ πολλάκις γίνονται **κρείττους** ἀνδρῶν σπουδαίων καὶ κινδυνεύειν ὑπὲρ τῆς πατρίδος αἰρουμένων. Οὓς πολὺ ἂν δικαιότερον ἐπαινοῖμεν ἢ τοὺς **περὶ τῶν ἀλλοτρίων** ἐτοίμως ἀποθνήσκειν ἐθέλοντας καὶ τοῖς ξενικοῖς **στρατεύμασιν** ὁμοίους ὄντας· **ταῦτα** μὲν γὰρ ἐστὶν ἔργα πονηρῶν ἀνθρώπων, τὸ δὲ τοὺς χρηστοὺς ἐνίοτε χειρὸν **ἀγωνίζεσθαι** τῶν ἀδικεῖν βουλομένων θεῶν ἂν τις ἀμέλειαν εἶναι φήσειεν.

Γ.1. Να μεταφράσετε το παραπάνω κείμενο στη νέα ελληνική.

Μονάδες 20

Γ.2. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

- α.**
αἰσχίους	τον ίδιο τύπο στο θετικό βαθμό
ὄνειδῶν	τη δοτική ενικού
κρείττους	τον ίδιο τύπο στον υπερθετικό βαθμό
ἀνδρῶν σπουδαίων	την κλητική ενικού

Μονάδες 5

- β.**
συμβαινούσας	το απαρέμφατο του Αορίστου
εἰδότες	το δεύτερο ενικό πρόσωπο στην οριστική του Ενεστώτα

αίρουμένων το δεύτερο ενικό πρόσωπο στην προστακτική του Αορίστου στην ίδια φωνή

άποθνήσκειν το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο στην υποτακτική του Αορίστου

φήσειεν το τρίτο ενικό πρόσωπο στην ευκτική του Ενεστώτα

Μονάδες 5

Γ. 3. α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου :

τάς ἥττας, εἰδότες, κρείττους, περὶ τῶν ἀλλοτρίων, στρατεύμασιν, ταῦτα, ἀγωνίζεσθαι.

Μονάδες 7

β. «ὄτι μεγάλοι δυνάμεις, πονηραὶ δὲ καὶ πολλάκις γίνονται κρείττους ἀνδρῶν σπουδαίων καὶ κινδυνεύειν ὑπὲρ τῆς πατρίδος αἰρουμένων»: Να αντικαταστήσετε τη δευτερεύουσα πρόταση με την ισοδύναμη συντακτικά μετοχή.

Μονάδες 3

Τύχη ἀγαθῆ!!!

ΟΡΟΣΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

Σαρμπάνη Ειρήνη